

היסטוריה דתי

לבתי ספר דתיים

הוראות לנבחנים

- א. משך הבחינה : שתיים ורבע.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה פרק אחד. עליכם לענות על שתי שאלות.
- ג. חומר עזר מותר בשימוש : אין.
- ד. הוראות מיוחדות : אין.

שימו לב : תלמידים שאושר להם מבחן מותאם יענו על שאלה אחת מתוך שלוש השאלות.

כתבו במחברת הבחינה בלבד, רשמו "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

בהצלחה!

השאלות

העלייה הגדולה בשנות החמישים ותהליכי קליטת העולים בארץ - ישראל

ענו על שתיים מן השאלות 1-3 (לכל שאלה - 50 נקודות)

1. עולי אירופה ותודעת השואה / חנה יבלונקה

א. חנה יבלונקה מכנה את הגורם לעליית יהודי אירופה אחרי השואה בשם "ציונות אינסטינקטיבית". הציגו מושג זה.

צינו את שלושת התקופות בעליית יהודי אירופה משנת 1945-1960. הציגו מאפיין אחד של העולים באחת מהתקופות שצינתם. צינו את התקופה אליה התייחסתם. ביישוב היהודי היה חשש שהעולים מאירופה לא ישתלבו במאמץ המלחמתי. הסבירו מדוע למרות החשש הצליחו העולים להשתלב במאמץ המלחמתי.

ב. הציגו שני הסברים לתופעת "השתיקה הגדולה" של ניצולי השואה שהגיעו ארצה. הציגו שני מאפיינים של תודעת השואה שהתגבשה בישראל בשנים 1951-1959. צינו והציגו שניים מן החוקים שנחקקו במדינת ישראל בנוגע לשואה בשנים אלה. הסבירו מהו ייחודו של החוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם לעומת החוקים האחרים שנחקקו בנוגע לשואה.

2. העליה הגדולה / אניטה שפירא

א. אניטה שפירא כותבת כי לגלי העלייה של העשורים הראשונים במדינת ישראל יש מספר כינויים כמו: 'העלייה ההמונית' ו'שבר ענף'. בכל אחד מהכינויים הללו באה לידי ביטוי מורכבות. בחרו כינוי אחד וצינו אותו. לפי אניטה שפירא, הסבירו את המורכבות בכינוי שבחרתם. הציגו את המחלוקת בנוגע לעליה הבלתי מבוקרת בין ממוני העלייה לממוני הקליטה. העולים הגיעו לישראל ממגוון ארצות. הסבירו מדוע חווית הקליטה של עולי עירק הייתה קשה במיוחד לעומת עולים שהגיעו מארצות אחרות.

ב. הציגו את הרקע לצמיחת המחאה החברתית באירועי ואדי סאליב. אניטה שפירא מביעה את עמדתה לגבי השפעת אירועי ואדי סאליב על העולים ועל הקולטים. צינו את עמדתה והציגו שני נימוקים לעמדתה (נימוק אחד לגבי העולים ונימוק אחד לגבי הקולטים). הדיון שהתקיים באוניברסיטה העברית בשנת 1966 היווה חידוש ביחס לעולים מארצות האסלאם בשנות החמישים. הסבירו חידוש זה.

3. אימת הקרנבל — ה'מרוקנים' והתמורה בבעיה העדתית בישראל הצעירה / י' צור

א. **הציגו** את מקומם של יהודי מרוקו בחברה היהודית בארץ ישראל בתקופת המנדט לעומת מקומם בשנותיה הראשונות של המדינה.

צור מתייחס במאמרו לשני מסמכים העוסקים במאפייני הבעיה העדתית במדינת ישראל הצעירה בשנותיה הראשונות והוא מכנה אותם: הטקסט השילובי והטקסט המסתייג.

הסבירו מדוע צור מכנה כל אחד מהמסמכים בשם זה.

הציגו מהו הטקסט השילובי. בתשובתכם התייחסו לשלושת האמצעים העיקריים של טקסט זה.

ב. **הציגו** את סדרת הכתבות "חודש ימים הייתי עולה חדש" מאת אריה גלבלום.

על פי הכתבה "עליית תימן ובעיית אפריקה", ציינו שניים ממאפייני העולים מתימן ושניים

ממאפייני העולים מצפון אפריקה.

צור מביא במאמרו מספר תובנות ביחס למסרים הסמויים המופיעים בכתבה "עליית תימן ובעיית

אפריקה". **הציגו שתיים** מתובנותיו.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך